

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๖/๒๕๔๘

วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ศาลแขวงพระนครศรีอยุธยาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสุชาติ พันธุ์เพ็ง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๑๗ ขัดหรือ
แย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

ศาลแขวงพระนครศรีอยุธยาขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งความเห็นของผู้ร้อง (นายสุชาติ พันธุ์เพ็ง) ซึ่งเป็นจำเลยในคดีอาญา หมายเลขคำที่ ๑๔๕๘/๒๕๔๔ หมายเลขแดงที่ ๒๕๕๔/๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๑๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ หรือไม่ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ว่า ตามวัน เวลา ในฟ้องเจ้าพนักงานสรรพสามิตจับผู้ร้องได้พร้อมด้วยสุราแช่บรรจุถัง จำนวน ๔ ถัง ปริมาณ ๘๐ ลิตร บรรจุโอ่ง จำนวน ๓ โอ่ง ปริมาณ ๕๕ ลิตร บรรจุไห จำนวน ๕ ไห ปริมาณ ๒๕ ลิตร และบรรจุขวดจำนวน ๕ ขวด ปริมาณ ๕.๖๗ ลิตร รวมปริมาณทั้งสิ้น ๒๐๕.๖๗ ลิตร ที่ผู้ร้องทำขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตและมีไว้ในครอบครองโดยฝ่าฝืนกฎหมายตามฟ้องข้อ ๑ ไว้เป็นของกลางขอให้ลงโทษผู้ร้องตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๑๗ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๕ พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๔ ผู้ร้อง ยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องและโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ มาตรา ๑๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ขอให้ศาลแขวงพระนครศรีอยุธยาส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัย ศาลได้แจ้งให้จำเลยทราบ ว่า ตามคำร้องของจำเลยขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมี คำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๖ ว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๘ และมาตรา ๘๔ และแจ้งไปยังสำนักงานศาลยุติธรรม

เพื่อส่งคำร้องตามทางการเฉพาะกรณีตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๑๗ พิจารณา
วินิจฉัยต่อไป ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องแล้ว เห็นว่า เป็นกรณีที่ศาลแขวงพระนครศรีอยุธยา
จะใช้พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๑๗ บังคับแก่คดี ซึ่งผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
พิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๑๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔
มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๓
มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ กรณีต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ เมื่อศาลแขวงพระนครศรีอยุธยา
ขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งความเห็นที่ได้แย้งดังกล่าวเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย
ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาคำร้อง
ดังกล่าวแล้วเห็นว่า ผู้ร้องไม่ได้อ้างว่าพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๑๗ ขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๗ มาตรา ๗๘ และ
มาตรา ๘๓ อย่างไร หรือเพราะเหตุใดจึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และไม่ได้บรรยายหรือระบุเรื่อง
อันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิพร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องและระบุความประสงค์จะให้
ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการอย่างไรพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดยชัดแจ้ง ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด
ศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๖ (๓) และ (๔) จึงไม่ต้อง
วินิจฉัยในส่วนที่ผู้ร้องมิได้โต้แย้งไว้ คงปรากฏเฉพาะประเด็นตามคำแถลงของผู้ร้องว่า พระราชบัญญัติ
สุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๑๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๔ และ
มาตรา ๘๗ หรือไม่ เท่านั้น

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๔๖ “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี
ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ
การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
 ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๕๐ “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขัน
โดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาด หรือขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

มาตรา ๘๔ “รัฐต้องจัดระบบการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม จัดหาแหล่งน้ำเพื่อเกษตรกรรมให้เกษตรกรอย่างทั่วถึงและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้ได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมตัวของเกษตรกรเพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร”

มาตรา ๘๕ “รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม คุ้มครองผู้บริโภคและป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการสาธารณสุข”

มาตรา ๘๖ “บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน

ในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑๑ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง”

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓

มาตรา ๑๓ “ห้ามมิให้ผู้ใดขายสุราหรือนำสุราออกแสดงเพื่อขาย เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต”

การพิจารณาและการวินิจฉัย

พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรพิจารณาพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๑๗ ซึ่งห้ามมิให้ผู้ใดขายสุราหรือนำสุราออกแสดงเพื่อขาย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิตว่า ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตราต่าง ๆ ที่อ้างหรือไม่ ตามลำดับมาตรา ดังนี้

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ บัญญัติคุ้มครองสิทธิของบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าจำเลยผู้โต้แย้งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๑๗ เป็นบุคคลธรรมดา มิใช่เป็นบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมีได้กระทำในนามของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม จึงไม่อาจอ้างสิทธิตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญมาตรานี้ได้ ประเด็นว่ามีเหตุผลที่จะได้รับความคุ้มครองสิทธิตามมาตรา ๔๖ หรือไม่ ไม่จำเป็นต้องพิจารณา

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง รับรองเสรีภาพของบุคคลในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม แต่มาตรา ๕๐ วรรคสอง มีข้อยกเว้นให้จำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้คือ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศการคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน พิจารณาแล้วเห็นว่า สุราเป็นเครื่องดื่มที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ดื่มทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยทำให้เกิดความมึนเมาไม่สามารถครองสติและควบคุมร่างกายได้ตามปกติ อาจทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทหรือกระทำละเมิดต่อผู้อื่นหรือก่อให้เกิดอุบัติเหตุขึ้น โดยง่าย และพิษสุราเป็นอันตรายต่ออวัยวะร่างกายทำให้เกิดเจ็บป่วยเป็นโรคต่าง ๆ เกี่ยวกับการดื่มสุราได้ การควบคุมการจำหน่ายสุราโดยผู้ขายหรือนำออกแสดงเพื่อขายจะต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิตเสียก่อน จึงเป็นการจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคและเพื่อการรักษาสวัสดิภาพของประชาชนตามที่มาตรา ๕๐ วรรคสอง กำหนดไว้ให้จำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีได้

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ เป็นบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในหมวดที่ว่าด้วย
แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ซึ่งในหมวดเดียวกันนี้มีมาตรา ๘๘ บัญญัติว่า บทบัญญัติในหมวดนี้
มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน
ซึ่งในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑๑ คณะรัฐมนตรีจะต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่า
จะดำเนินการใดเพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้
ในหมวดนี้ และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคเสนอต่อรัฐสภา
ปีละหนึ่งครั้ง ซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องที่รัฐบาลต้องรับผิดชอบทางการเมืองต่อรัฐสภา พิจารณาแล้วเห็นว่า
จำเลยผู้โต้แย้งไม่อยู่ในฐานะที่สามารถโต้แย้งเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่ง
พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๑๗ ขัดหรือแย้งต่อแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามมาตรา ๘๔
และมาตรา ๘๗ ได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่สามารถพิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่อ้าง
ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๑๗ ไม่ขัด
หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ และให้ยกคำร้องเกี่ยวกับมาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ